

saadan Selvstyrelse fyldestgjørende. Jeg ønsker paa den anden Side ikke nogen næriere Forbindelse mellem Universitetet og Kommunitetet, idet Universitetet, som jeg allerede har udtalt, har et saadant Formaal, at det er Bevillingsmyndigheden, der først og fremmest maa have med det at gjøre. Men en anden Sag er det, om man muligvis vil antage en raadgivende Komite, som i saa Fald kunde være veiledende for Bevillingsmyndigheden. — Jeg vil med det Samme berøre en anden Gren af Universitetets finansielle Myndighed, der muligvis kunde udfilles. Det er Uddelingen af Stipendier, Beneficier, Friholiger og Eignende. Jeg tror ikke, at disse Sager ville blive varetagne mindre godt, men snarere bedre, naar det ikke var selve Universitetslærerne, der særlig skulde have Varetagelsen af Sligt. Det er jo for Dieblirket særlig Konsistorium og enkelte Lærere, hvem dette paahviler. Jeg kommer nu til et Punkt, som for mig er et af de vigtigste Krav, som jeg ønsker at stille som Betingelse for, at der skee en saadan Overførelse fra Statskassen til Universitetets Kapitalformue, og det er, hvad jeg vil kalde Universitetets Emancipation fra Kirken. Følge den nye Forfatning, som jeg mener, Universitetet bør have, skulde det theologiske Fakultet udfilles fra Universitetet. Jeg tror, at der i det theologiske Fakultet findes Meget, som ikke har med Universitetet at gjøre, og jeg tror, at Oprettelsen af en særegen Præstefole istedetfor det theologiske Fakultet vilde være et Skridt, som vilde gavne baade Universitetet og Kirken. Det er jo iøvrigt ikke nogen ny Tanke at drage et saadant Skjel mellem, hvad der hører til Videns og hvad der hører til Troens Omraade, og jeg kunde nævne Navne paa mere end een Universitetsprofessor, som har fremsat noget Eignende. Jeg vilde dernæst anbefale, at Afdelingen til Universitetet blev lettet i en meget betydelig Grad, og at Studenteregimen ikke skulde være Betingelsen derfor, hvad den er for Dieblirket. Thi jeg mener, at det er aldeles ligegyldigt, hvor Bedkommende har faaet sine Kundskaber; har han dem, bør han nyde de Gøder, som følge deraf. Jeg kommer nu til at berøre en Tanke, som er berørt i den Betænkning, der er afgiven af Kommissionen om Højskolen i Sorø. Det er Hensynet til at stille denne, folkelige Højskole, som særlig skulde have Vækkelse til Formaal, i en vis Forbindelse med Vidensfaben. Det er jo vel forskellige Formaal, disse to Institutioner skulde have, men der er dog en vis Berøring, nemlig med Hensyn til anden Examen, og det Studium, som gaar forud for denne. Jeg tror, at det vilde være ønskeligt, om det var stillet frit for dem, der skulde have dette Forberedelsesaar, om de studerede i dette Aar ved Universitetet eller gjenneimgif et eget Kursus ved den folkelige Højskole i Sorø. Ogsaa dette er, som sagt, en Tanke, der er fremkommen andetsteds. Jeg har allerede omtalt Kravene paa

Examenskommissioner, og det er jo et Spørgsmaal, der har været saa udsærlig paa Tale her, at jeg kun behøver i Korthed at gjentage, at det Konkurrenzen med andre Universiteter, og jeg kan gjerne sige, det skandinaviske Hensyn, som jeg lægger Vægt paa i den Henseende. I saa Fald vilde Embedsexaminerne ikke blive Universitetets Sag; men derimod er der visse Examinere, som det ganske vist fremdeles maatte være en fri Sag for Universitetet at holde, og det er saadanne Prøver til høiere videnskabelige Grader som Magisterkonferents og Doktorater. Jeg tror ikke, at Universitetet bør være saa strengt som hidtil med at tilstede Videnskabsmand Afgang til at holde Forelæsninger. Jeg tror, at ogsaa det vilde fremme Videnskabeligheden i høi Grad. Ganste vist er det, at naar der er Tale om Undervisningen i det første Aar ved Universitetet, kunde Meget tale for, at der ogsaa maatte blive ansat Andre end saadanne, som paa saadan Maade havde vist, at de vare gaaede grundigere tilbunds i Vidensfaben. Jeg gjentager, hvad jeg sagde før med Hensyn til den fri Afgang til Universitetet, at ogsaa her mener jeg, at det bør være ligegyldigt, hvorledes Bedkommende havde faaet sine Kundskaber, s. Ex. om han var Student iforveien, naar han blot havde Kundskaberne. Saa vidt mig bekendt, har Universitetet en enkelt Gang gjort et Skridt i denne Retning, jeg tror med Hensyn til en Forstkandidat. Et af de Punkter, som det vilde være vanskeligt at ordne ved en saadan ny Fundats eller en saadan Forfatning for Universitetet, som naturligvis maatte ordnes ved Lov, vilde sikkert Afdelingen til de faste Lærereposter være. Thi det har jeg udtrykkelig betonet, at naar man taler om Selvstyrelse for Universitetet, maa Meningen være, at det ogsaa skal være uafhængigt overfor Regjeringen, og jeg ønsker derfor ikke, at det skulde være Ministeriet, der skulde udnævne Professorerne, eller at det skulde lægge et særlig vægtigt Lod i Vægtstaaalen ved disse Udnævnelser. Jeg er ikke bange for at give selve Universitetslærerne, Konsistorium, en Indstillingsret, saaledes at de indstillede s. Ex. 3, thi jeg tror, at selve Universitetslærerne ere bedst istand til at skønne, hvilke Mænd der ere bedst egnede til at blive faste Lærere. Men naar der saaledes var indstillet 3, tror jeg ikke, at der var nogen Betænkelighed ved at give Rigsdagen Ret til at vælge, hvem af disse 3 der skulde ansættes (Verg: Maaakte den forenede Rigsdag?). Ja, om det skulde være den forenede Rigsdag eller ei, faar at være et saabent Spørgsmaal. Jeg tror ikke, at der var nogen Fare ved, at man her gif en lignende Bei, som man er gaaet andre Steder, s. Ex. i Schweiz, hvor man ser, at en Mængde Poster blive besatte ved Valg af Institutioner, der svare til Rigsdagen. Der vælger Repræsentationen den eneste General, de have, og flere andre Embedsmænd. Det er noget Nytt her; men jeg